

בקבוק במים

מה שאני שולחת מן הבית
אני משליכה כמו מכתב בבקבוק.
יצא מפה ויעמד
ויעמד מלפניכם,
ויעמד למעני כמו
מגן נרמח,
של גברים מנסים לעבר בים.
מה שיבקשו עלי
מכתבים שיצאו מידתי חתומים
אני לא אבקש בגלוי,
מחמת הבושה,
מידתי בשר נדם,
כאלו אין לי צרף בחזק ידם
ולא במתנתם.
ומה שלא יצא מן הבית
אולי יבל במהירות כנבול מעש
ולא יהיה מי שישמר עליו
וישמר אותו,
ויקנה לו צרף ונפח חמרי לפחות פחרס הנשפר.
אני פה עומדת במצב נחות
שאין להכביר עליו מלים ותאורים,
ומה שיצא מפה כמו מכתב בתוך בקבוק,
יצא ויעבר במים,
יצא ויצלח מים,
מטלטל על גלים ונסחף בנחשולים,
ואולי תסדק זגוגיתו
וישקע בים.
בכל זאת בקבוק הנזרק למים
יש תקנה,
שתאחז בו פה יד ותראנו עין
ויאמר עליו פעם אדם בפליאה:
מצאתי בקבוק.

צילום: דני גונה

דליה רביקוביץ

כשהוא נעלם בין העצים הוא שב לנגד עיני כבהירות יתרה, חסון ונאה, ואני מתחילה להתגעגע אליו. החשכה משכיחה אותו מליבי בבת אחת, ורק ביום חמישי בבוקר בא ריח המים אל אפי, ואני נזכרת בו ורטט של ציפיה חולף לאורך גבי.

וב הימים אני יושבת בכורסה, כורסת עץ מרופדת בכרים עבים. השנים לא פגמו בה. כאז כן עתה חומלת על עצמותיו של האדם. כאן היתה אמא יושבת בימי ואשון, עצומת עינים, כל העייפות של השבוע טבועה בפניה, שערותיה דלילות ואפורות. עכשיו אני מבוגרת ממנה ארבעים שנה. נתהפכו היוצרות, האם צעירה והבת קשישה וכך, כנראה, זה ישאר לעולמי עד. לכשיקומו המתים לתחיה ודאי תתמה! הזוהי בתי קאטרינה. ובכל זאת, כשאני מתפללת על חיי אני מתפללת גם אליה. אני בטוחה כי האמהות מגוננות עלינו, שאלמלא הן, זכויותיהן, כבר היו הרשעים מכלים אותנו.

וב היום אני יושבת ומתבוננת. לנגד עיני מהבהב האגם בגווניו הזוהרים. בעונה זו אורו רב. לפנינו המו כאן חיים רבים ועתה רק הדממה. כשאני מקשיבה לדממה עולים מתוך הכרים המראות הרחוקים וממלאים את עיני. אתמול חזיתי מראה כבהירות רבה. אני בת שלוש ויושבת כאחו וכלב הרועים שלנו זימבי מלקק את אצבעותי, אבא יושב מתחת העץ וסוכא לאטו מבקבוק וודקה, הוא שמח ומרוצה. אבא, אני קוראת משום מה, הוא כל כך שקוע בשתייתו, אינו משיב לי. אני פורצת בכבי, אך גם הבכי שלי אינו מניעו ממקומו, אמא פורצת נרוח מתוך הבית ואני משתתקת מיד.

אמא, זכרונה לברכה, אשה קשת יום, היתה מפילה את אימתה על כולנו גם על אבי החסון. אפילו הפרות לא העזו פנים נגדה. אני זוכרת כיצד הכניעה כמו ידה פרה משתוללת. כפות ידה, ימחל לי אלהים, טבועות בגופי עד עצם היום הזה. על הכל היתה מלקה, על קלה וחמורה, בועם ובלא רחמים. רק בימי הפסחא לא היתה מלקה. בפסחא היו פניה משתנות ואיזו יראה שקטה היתה נמסכת בעיניה. כמו נהר שוטף שמימיו נרגעו. בימי הפסחא היו פניה מפיצות זרזיפי אור על פני הבית. איזו דתיות שלא מן המקום הזה.

אני עשיתי את ימי הפסחא על האצטבה ליד זימבי. זימבי שמור עמי בחמימות נעימה, כלב חסון, נדיב, אוהב את הבריות וילדים במיוחד. אם יש חום בגופי הרי זה החום שספגתי ממנו. ריחו עדיין דבוק באפי. כשעזבתי את הבית יבב מרה, כמו ידע שלא אשוב לראותו. לגבי הוא חי וקיים, במיוחד נביחותיו, נביחות בלומות, שנשמעו לי תמיד כקריאה לרעות ומשחק. נפשי דבקה בנפשו, אם מותר לומר כך. מאז שובי אני שומעת לעתים את יבבותיו, ואני מתגעגעת אל גופו הגלילי הרך, אל שערות המשי ואל ריח הנהר הדבוק בטלפיו.

גם אמי אהבה את זימבי, אך היתה זו אהבה שונה, רתועה וללא מגע, אבל היצור האלם כנראה הרגיש, כי יש לאשה קשת יום זו יחס אליו, והיה מקפץ לקראתה בהרבה חיבה. מאבי פחד פחד מוות. לפעמים נדמה לי, כי דרכו של זימבי אני קשורה אל אמי המנוחה. אהבתנו את זימבי חברה את נפשותינו בכוח נסתר. רק אלהים יודע את צפונות הלב, ורק אלהים יודע מה מחבר אותנו בחיים במוות.

מיד אחרי הפסחא היה האור כבה בפניה והרוגו היה שב ומכסה אותם. בעודי קטנה מאד שמעתי אומרים: היא אומללה מאד, יש לחוס עליה, צאצאיה מתו עליה בניקותם. בטוחה הייתי, כי גם עלי לא יפסח מלאך המוות. לילה לילה הייתי מתפללת על חיי, וראה פלא, התפילות הועילו, חיי נארכו מעבר לקיצבתו של אדם.

אמי נפטרה בגיל צעיר מאד, היתה בת שלושים וחמש, עדיין גלויות פניה, כביום שעזבה אותנו. במיוחד אני רואה את תנופת הזעם שהיה אוחו בכל גופה. גם היום, שנים רבות כל כך מאז, אני נזכרת בה בחיל ורעדה כמו שאומרים הכתובים. כל אימת שאני הוגה בה, היא יוצאת כנגדי באותה תנופת זעם. למה אמא, אני שואלת, את רוגזת עלי. על חטאי כבר באתי על עונשי ועל הנסתרות ילקן אותי בעולם האמת. אבל אמי בשלה, היא צעירה מאד וצעירה תישאר לעולמים, אילו האריכה שנים כמוני היו דמיה נרגעים. בשנותי אין אדם רוגז עוד.

לפעמים נדמה לי, שהיא רוגזת על כולנו מפני שקברנו אותה בקרח. בית העלמין היה שומם ולכן ושני הקברנים כרו את קברה בגרזנים. האנשים עמדו במרחק מהבור ורעדו. הכומר זעם על הקברנים שהתרשלו ולא הכינו את השוחה במועד. פניו של הכומר היו עכורים, והוא זירז את הקברנים במלים בלומות שנשמעו כקללות.

לאחר מכן, כבר בחשכה, נחתו התפילות ככבוד. עטפתי את ראשי במטפחת, שלא לראות את הארון המורד בחבלים לשוחה, ובכל זאת חדרה אותה קרה אל עצמותי, ואני מרגישה אותה עד עצם היום הזה.

מיד לאחר מותה של אמא שקע אבי בשתייה כבדה, הזניח את משק הבית, מכר את המפות הרקומות ללא הבחן, אפילו את ארגז הנדוניה של אמי מכר. עתה פחדתי מפניו כמפני אמי. מאוחר בלילה היה חוזר ומיד צונח על יצואו כפגור. רוב היום היה ישן, לפנות ערב היה מקיץ ופונה, בלא עיכוב, אל בית המרוח. האביב בא והוא לא עשה דבר. ממני התעלם כאילו איני קיימת. לפרקים היה מניף עלי את ידו וסוטר על פני, כבהסח הדעת, כפי שמועכים זכוב טרדן. מותה של אמי כמו התיר לו את ההתמכרות המלאה. לפעמים היה חוזר הביתה עליו כנער הולל.

לילה אחד ניגש אלי, ימחל לי אלהים, ואמר לי שלא בקולו: "למה לא תשני עם אבא. הבית קר." עיניו היו מוזגות ואיזו אדמימות זרה בהן. מעולם לא פנה אלי בקול כזה. "טוב מאד לישון עם אבא", חזר ודיבר אלי שלא בקולו. חשתי בלבי שיש כאן חטא אך לא ידעתי מהו. זחלתי אל מתחת לשולחן ככלב ולא הרצאתי הגה מפי. אבא כרע על ברכיו ואמר: "למה את נמלטת מפני. זהו אביך ולא זר", ואז הניח על כתפי את שתי כפות ידיו הגדולות, נצמד אלי ונישק אותי. לאחר מכן קם על רגליו, עשה העווית ביטול, נפל על יצואו ונרדם. אני נשארתי מתחת לשולחן. מאז לא הוסיף להביט בי, כאילו איני קיימת.